Mária Magdolna misztikus áldozása

Alkotó	Lorenzo di Credi Firenze, 1456-1460 között – Firenze, 1537
Készítés ideje	1510 körül
Megnevezés	festmény
Anyag	fatábla
Technika	tempera, olaj
Méretek	magasság: 50,7 cm szélesség: 38 cm
Leltári szám	55.191

Leírás

A 13. századi Legenda Aurea elbeszéli, mint jutott a bibliai bűnös asszony, Mária Magdolna tizennégy évvel Jézus mennybemenetele után egy csodás hajóúton Marseille kikötőjébe, ahonnan a pusztaságba húzódott vissza. Élete hátralévő részét itt töltötte remetei magányban és vezeklő önmegtagadásban. Táplálékául csupán mennyei eledel szolgált: miközben az angyalok magasba emelték, égi harmóniákat hallott, s ez úgy betöltötte, hogy testi táplálékra már nem volt szüksége. A kompozíció előképeként Pollaiuolo staggiai festménye szolgált, de Verrocchio szobrászati alkotásainak hatása is kimutatható, például a pistoiai dómban található Forteguerri síremléké, amelynek kivitelezésénél Lorenzo di Credi segédként dolgozott. Az a korábban megfogalmazott provenienciai feltételezés, mely szerint a képet Ippolito d'Este (1479 k. - 1520) hozta Magyarországra, nem bizonyult igaznak: a képet Simor prímás vásárolta 1878-ban Rómában Raffaele Bertinelli kanonoktól. A festmény egy gyengébb kivitelezésű változata a philadelphiai Johnson gyűjteményben található. (Sallay Dóra 2004)

Lorenzo di Credi ezen az 1510 körül festett képén egyesítette az égbeemelés és az áldozás ozzanatát, ahogyan ezt már Antonio Pollaiuolo is megtette az 1460-as években a staggiai plébániatemplomnak szánt oltárképén. A firenzei mester Verrocchio műhelyében együtt tanult Leonardóval, de zseniális kortársának újításait meg sem kísérelte követni: élete végéig hű maradt a kora-reneszánsz tradíciókhoz. Irányt inkább csak úgy váltott, mint Verrocchio egy másik tanítványa, Perugino: elődeihez képest a színeket világosabbá, a kontúrokat gördülékenyebbé, a formákat lágyabbá, az alakok elrendezését levegősebbé, a hitbéli tartalmat érzelmesebbé tette. (Tátrai Vilmos 2015, in: Meisterwerke ...)

Proveniencia

Simor János vásárlása a római Bertinelli-gyűjteményből, 26. sz. (Lorenzo di Credi), 1878

Restaurálás

2015 tisztítás - Szakács Márton

Kiállítások

- London, Royal Academy of Arts, 1930
- St. Pölten, Diözesanmuseum, 2015. "Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum Esztergom"
- Budapest, Pesti Vigadó, 2018, "ÁTLÉNYEGÜLÉS - Az Eucharisztiáról a művészet és a csodák nyelvén"

Bibliográfia

• Hughes-Johnson, Samantha J.C.: The Fresco Decoration of the Oratorio dei Buonomini di San Martino: Piety and Charity in Late-Fifteenth Century Florence. Disszertáció, Birmingham City University, 2016
• Wolfgang Huber (szerk.): Meisterwerke aus dem Keresztény Múzeum; kiáll.kat; Sankt Pölten 2015. 150 (Tátrai Vilmos)
• Sallay Dóra: Raffaele Bertinelli és reneszánsz képtára. Egy műgyűjtemény útja Rómától Esztergomig. Esztergom, 2009 Sallay 2009, 58, 61, 64, 94, 155, XXXV.sz., korábbi irodalommal (Lorenzo di Credi)
• Sénéchal, Philippe: Giovan Francesco Rustici (1475-1554). Un sculpteur de la Renaissance entre Florence et Paris. Párizs, 2008
• Pfeiffer, Heinrich: L'iconografia del mistero dell'Eucaristia. In: Mysterium. l'Eucaristia nei capolavori dell'arte europea. Milan, 2005, pp. 41-50
• Agosti, Giovanni: Su Mantegna. Milan, 2005
• De Halleux, Elisa: Iconographie de la Renaissance italienne. Párizs, 2004
• Galli, Aldo: La Maddalena di Staggia. Omaggio ad Antonio del Pollaiuolo 1498–1998. Poggibonsi, 1998
• Wilk, Sarah: The Cult of Mary Magdalen in Fifteenth Century Florence and its Iconography. In: Studi medievali Ser. 3, 26. kötet, 1985, 685-698
• Boskovits Miklós: Toskanische Frührenaissance-Tafelbilder. 2. kiadás. Budapest, 1978
• Brewer, Robert: A Study of Lorenzo di Credi. Firenze, 1970
• Boon, K.G. Een studieblad toegeschreven aan Piero di Cosimo. Bulletin van het Rijksmuseum, vol. 17, 1969, pp. 159-170
• Boskovits Miklós: Toszkán kora reneszánsz táblaképek. Budapest, 1968
• Sweeny, Barbara: Catalogue of Italian paintings. John G. Johnson Collection. Philadelphia, 1966
• Dalli Regoli, Gigetta: Lorenzo di Credi. Milano, 1966
• Berenson, Bernard: Italian Pictures of the Renaissance. A List of the Principal Artists and their Works with an Index of Places. Florentine School. 2 kötet. London, 1963
• Duveen Brothers: Duveen Pictures in Public Collections of America. New York, 1941
• Degenhart, Bernhard: Die Schüler des Lorenzo di Credi. Münchner Jahrbuch der bildende Kunst, IX 1932, 95–161
• Degenhart, B. Drawings by Lorenzo di Credi. The Burlington Magazine for Connoisseurs, 1930, Vol. 57, No. 328, pp. 10-15¬
• Exhibition of Italian Art, 1200–1900. London, Royal Academy of Arts. London, 1930
• Van Marle, Raimond: The Development of the Italian Schools of Painting. 18 kötet és index. The Hague, 1923–1938
• Colasanti, Arduino: Dipinti inediti di Lorenzo di Credi. Bolletino d'Arte, N.S. II., I. kötet, fasc. V (1922–1923), 193–200
• Colasanti, Arduino: Quadri italiani ignorati in una collezione ungherese.Bolletino d'Arte, IV, 1910, 407–408
• Rényi Rezső: Az esztergomi Prímási Kép- és Metszet-tár s annak műirodalma culturtörténeti szempontból. Budapest, 1879
• Hughes-Johnson 2016, 326, fig. 158
• Maszlaghy 1878 és 1891, 101 sz. (Lorenzo di Credi) – Rényi 1879, 15 (ua.) – Colasanti 1910a, 408 és 1910b, iii (ua.) – Gerevich 1916a, 825 (ua.) – Gerevich 1916b, 3 (ua.) – Colasanti 1922–1923, 193–195 (ua.) – Gerevich 1928, 231 (ua.) – Degenhart 1930, 15 (ua.) – Exhibition 1930, 208, 369. kat. sz. (ua.) – Van Marle 1923–1938, XIII (1931), 310–314 (Lorenzo di Credi utolsó éveiből) – Berti Toesca 1932, 954 (Lorenzo di Credi) – Degenhart 1932, 136 (a kép állapota miatt a szerzőség eldönthetetlen, talán Lorenzo di Credi közreműködésével a tanítvány, Antonio del Ceraiolo műve lehet) – Duveen Brothers 1941, 124 (ua.) – Genthon 1948, 64–66 (Lorenzo di Credi) – Mojzer 1958, 9 – Czobor 1955, 8 – Prokoppné Stengl 1960, 98 – Berenson 1963, I, 115 (ua.) – Boskovits–Mojzer–Mucsi 1964, 76 (ua., a művész életének utolsó éveiből) – Dalli Regoli 1966, 23–24, 120–121 (ua., 1485 k., talán azonos azzal a képpel, amelyet Gerolamo Casio bolognai költő küldött 1506-ban Isabella d'Estének) – Sweeny 1966, 43-44 – Boskovits 1968, 48 (ua.,

a 16. sz. első évtizede, esetleg a következő évtized eleje) – Boon 1969, 170, 3. jegyzet – Brewer 1970, 98 (Lorenzo di Credi) – Mucsi 1975, 47, 226 sz. (ua.) – Boskovits 1978, 48 (ua., 1510 k.) – Tátrai Vilmos, in Keresztény Múzeum 1993, 241, 127. sz. (ua., 1510 k.) – Galli 1998, 44, 60: 63–64. j. (Lorenzo di Credi vagy hozzá nagyon közel álló festő) – De Halleux 2004, 176 – Agosti 2005, 211, 249 – Pfeiffer 2005, 41 – Sénéchal 2008, 228 –